



Eisermans fabriek vid Viskan Del 1 (2)

Bilden är fotograferad år 1912. Det första företaget som etablerades i kvarteret var Annebergs Spinneri som började uppföra sin anläggning redan år 1876. Företagets verksamhet avvecklades troligtvis i samband med att fabriksanläggningen ödelades vid en brand år 1901. Företaget Carl Eiserman & Co. grundades 1887 av Carl Eiserman och Mauritz Johansson. Tillverkningen bestod av billiga arbetskläder. Vid 1800-talets slut utökades tillverkningen med skjortor, blusar och gosskläder. 1907 ombildades firman till AB Carl Eiserman Trikåfabrik. Den nya firman inriktade sig bland annat på sporttröjor, damvästar och strumpor. Vid tiden runt 1910 flyttades verksamheten till det aktuella kvarteret där företaget sannolikt utnyttjade stora delar av en tidigare brandhärjad anläggning. Arbetarantalet var år 1913 cirka 150 personer. Företagets ägare Carl Eiserman var den drivande kraften bakom AB Sveriges Förenade Trikåfabriker som bildades år 1913. Detta skedde genom en sammanslagning 17 företag inom trikåbranchen. 1914 förvärvades Borås Spinneri AB och expansionstakten ökade rejält. Ett huvudkontor byggdes i kvarteret Blåklinten 19 15. Företaget leddes av Carl Eiserman som med skicklighet och framgång styrde bolaget in till sin död 1935. AB Sveriges Förenade Trikåfabriker blev i början på 1970-talet omdöpt till AB Eiser. Namnet Eiser är inte bara första delen i grundaren Eisermans namn utan det alluderade också till en stor tysk konkurrent vars namn är Kaiser. Eiser hade tidigare varit ett varumärke på delar av AB Sveriges Förenade Trikåfabrikers produktion. 1973 övertogs Eiser till hälften av staten för att 1977 bli helt statsägt. 1986 avvecklades företaget och delar av verksamheten såldes ut till enskilda privat personer.



Denna bild fotograferade jag den 11 mars 2022.

Byggnaden uppfördes 1916–1917 efter ritningar av arkitekt var Lars Kellman. Den består av en långsmal tvåvåningsdel mot öster och en mer kvadratisk trevåningsdel mot väster. Byggnadens form förklaras av att den anpassades till en befintlig äldre shedtaksbyggnad som byggnaden intill Viskan Dess uttryck är lätt klassicerande med gula slätputsade fasader som är bearbetade med lisener/pilastrar. Den karaktäriseras dock främst av sina stora småspröjsade fönsterytor. Den lägre delen har ett sadeltak medan den högre delen har ett tälttak. Båda är täckta med tjärpapp. Byggnaden fick ursprungligen ett närmast monumentalt uttryck med förhöjda gavelavslut som idag tyvärr är bortrivna.

I bottenvåningen fanns ursprungligen ett långsmalt läggtrum i den lägre delen, i den högre delen fanns "maskning". Den andra våningen användes som kettelsal och maskinsal medan den tredje våningen utnyttjades som lager för strumpor. Byggnaden utökades mot öster år 1933 då ett mindre garage uppfördes. Den förändrades ytterligare när en förbindelsegång som förbinder den med byggnaden som byggdes mot Nils Jakobssons gatan tillkom troligtvis i slutet av 1960-talet. Förbindelsegången, som har gula fasader i korrugerad plåt, står på smala gjutjärnspelare och täcker hela den västra fasadens andra våning. 1985 gjordes en mindre förändring av byggnaden när Contecton Arkitekter ritade en ny entré och förändrade vissa fönsteröppningar i den lägre delens norra fasad. Byggnaden står idag, trots vissa förändringar gjorts, till stora delar oförändrad sedan uppförandet. Bland annat finns många ursprungliga fönster bevarade. Fönsterbyten har skett främst i bottenvåningen samt i den västra fasaden. Den på 1960-talet tillkomna förbindelsegången bryter helt mot den ursprungliga byggnaden och är därför mycket olycklig. Den förtar delvis upplevelsen av byggnadens representativa fasad mot väster.